

НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ

***РОЛЯТА НА НЕК ЕАД
В ПРЕХОДА КЪМ
ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР
НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ В БЪЛГАРИЯ***

Венцислав Марков, НЕК ЕАД

„15 години либерализация – пътят напред“

22.11.2019 г., гр. София

Развитие на НЕК ЕАД през годините на преход от регулиран към либерализиран пазар

ОСНОВНИ ЕТАПИ:

Развитие на НЕК ЕАД през годините на преход от регулиран към либерализиран пазар

ОСНОВНИ ЕТАПИ:

ОСНОВНИ ЕТАПИ

1991

ЕТАП 1 – С разпореждане на Министерски съвет № 46 от 7 ноември 1991 е създаден НЕК ЕАД. Предметът на дейност: производство, пренос и пласмент на електрическа енергия, съпътстващо производство на топлинна енергия, внос и износ на електрическа енергия и енергийни ресурси, изкупуване на електрическа енергия от други местни производители, строителна и ремонтна дейност в областта на електропроизводството и топлопроизводството, както и инвестиционна дейност. Единствен доставчик на електроенергия. Изключително право за внос и износ.

2000

ЕТАП 2 – Преструктуриране на НЕК ЕАД

- създаване на седем самостоятелни електроразпределителни дружества
- м. април 2000 г. обособяване на АЕЦ, ТЕЦ Марица изток 1, ТЕЦ Русе в еднолични акционерни дружества
- м. юни 2000 г. се отделят ТЕЦ Бобов дол, ТЕЦ Варна, ТЕЦ Марица изток 2, ТЕЦ Марица 3 Димитровград
- създаване на Предприятие „Мрежи високо напрежение

2003

ЕТАП 3 - Отпада модела „Единствен купувач“

ОСНОВНИ ЕТАПИ

2004

ЕТАП 4 – Начало на либерализацията на енергийния пазар в страната

- промяна на модела - реализиране на първа сделка по свободно договорени цени, в която НЕК ЕАД не е страна (АЕЦ Козлодуй и „Юмикор мед“ Пирдоп)
- НЕК остава единствен доставчик на балансираща енергия
- определят се цени за пренос и достъп за потребителите на свободния пазар
- с Решение ТЕ на ДКЕР (КЕВР) се определят квоти на производителите за производство, в рамките на които се сключват сделки на свободния пазар
- м. ноември Приватизация на електроразпределителните дружества

2007

ЕТАП 5 – Продължава либерализацията на енергийния пазар в страната

- Изваждане на потребители на ВН на свободен пазар
- на регулирания пазар остават стопански потребители СрН и НН и битови потребители
- определят се квоти за производство на електроенергия за сключване на сделки по регулирани цени
- отпада и изключителното право на НЕК ЕАД за внос и износ на електроенергия
- създаване на ЕСО като дъщерно дружество на НЕК – отделяне на дейностите за пренос. Поддръжка на преносната мрежа.

ОСНОВНИ ЕТАПИ

2007

ЕТАП 6 – Обособяване на КС и ЕРД

- Определяне на отделни цени за КС и технологични разходи
- Мрежовите услуги се събират от КС, който ги превежда на ЕРД, и ЕРД прехвърля на НЕК относимите за преносната мрежа

2008

Създаване на БЕХ ЕАД

18.09.2008 г. с решение на Министъра на икономиката и енергетиката се създава БЕХ ЕАД, чрез преименуване на „Булгаргаз Холдинг“ ЕАД. Дружества към БЕХ ЕАД са :

- АЕЦ Козлодуй
- ТЕЦ Марица изток 2
- Мини Марица изток
- НЕК ЕАД
- Булгаргаз, Булгартрансгаз и Булгартел
- През 2014 г. регистрира като дъщерни дружества БНЕБ ЕАД и ЕИК ЕАД

2010

ЕТАП 7 – Отделяне на ЕСО в самостоятелно дружество без собственост на мрежата

ОСНОВНИ ЕТАПИ

2014

ЕТАП 8 – Стартиране на балансиращ пазар

- ЕСО придобива собственост върху преносните активи
- Балансиращия пазар заработва в пълен обхват за всички сделки на свободен и регулиран пазар
- Администрира се от ЕСО ЕАД
- Обособяват се доставчици на балансираща енергия
- ЕСО определя почасови цени за излишък и недостиг на балансиращия пазар

**2014 –
2019**

ЕТАП 9 и ЕТАП 10 - Процес на поетапно освобождаване на производители да продават електроенергия на свободен пазар (впоследствие само БНЕБ)

- ЕСО ЕАД се сертифицира като НПО
- юли 2014 г. - ВЕЦ над 10 MWt на свободния пазар
- 2015 г- енергията по чл. 162 от ЗЕ се изкупува по регистриран график
- 2016 г. въвеждане на нетно специфично производство
- Заработва БНЕБ
- Юли 2018 г. отпада задължение на НЕК ЕАД да изкупува електроенергия от ВЕИ и ВЕКП над 4MWt инсталирана мощност
- ЕРД и ЕСО осигуряват енергията си за технологични разходи от свободен пазар
- Юли 2019 г. отпада задължение на НЕК ЕАД да изкупува електроенергия от ВЕИ и ВЕКП над 1MWt инсталирана мощност

20...

ЕТАП 11 – Пълна либерализация на енергийния пазар в страната

Участие на НЕК ЕАД на свободния пазар

Начини за участие на НЕК ЕАД на свободен пазар

- Търгове организирани от НЕК ЕАД чрез обявление на страницата
- Създаване на собствена платформа за търговия
- Участие на платформите на БНЕБ
  - Със задължителни количества за осигуряване на ликвидност на БНЕБ
  - С допълнителни свободни количества

Балансиращия пазар като вид свободен пазар

- Участие на балансиращ пазар като вид свободен пазар
  - Предлагане на студен резерв
  - Предлагане на резерв за допълнителни услуги и балансираща електроенергия

Участие на НЕК ЕАД на свободния пазар

Перспективи за развитие

- Определяне на механизъм за компенсиране на тарифния дефицит на ОД
- Преустановяване на определянето на енергия от ВЕЦ на НЕК (над 10МВт) за регулирания пазар, както е съгласно ЗЕ от 2014 г.
- Поетапно отпадане на регулиран пазар
- Отпадане на дейността на Обществения доставчик
- Търговия с електроенергия от собствени ВЕЦ ≈ 2.5 ТВтч
- НЕК Търговец – търговия с електроенергия и координатор на БГ
- От 2021 г. НЕК може да купува електроенергия от платформата „ден напред“ и да е равнопоставен на другите търговци
- Активно участие на платформата за „двустранни договори“, „ден напред“ и „в рамките на деня“
- При запазване на СИЕ участие с разполагаемост на ТЕЦ AES МИ1 и ТЕЦ КГМИЗ в механизъм за капацитет
- След обединение на пазарите - разширение на възможностите за търговия

НАЦИОНАЛНА
ЕЛЕКТРИЧЕСКА
КОМПАНИЯ

***РОЛЯТА НА НЕК ЕАД
В ПРЕХОДА КЪМ ЛИБЕРАЛИЗИРАН
ПАЗАР
НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ В БЪЛГАРИЯ***

Благодаря за вниманието!